

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO

7.6.2016

Dnro 0461/2016

Lausuntopyyntö, Dnro 915/01.03/2016

LAUSUNTO KARHUASETUKSESTA 2016–2017

Petovahinkomäärät ovat poronhoitoalueella edelleen mittavat ja teurasporojen määrät ovat laskeneet erittäin alhaisiksi. Löydettyjen vahinkojen suurin aiheuttaja on ahma, mutta karhu on vastuussa suurimmasta osasta löytymätöntä hävikkiä. Petojen aiheuttamista vahingoista löytyy arviolta viidennes. Karhu vaikuttaa erittäin merkittävästi teurasporojen määrään, sillä se hyödyntää tutkimusten mukaan runsaimmin vasoja. Karhu aiheuttaa väistämättä porovahinkoja, mutta niiden todentaminen löydettyjen raatojen muodossa on äärimmäisen vaikeaa. Karhun vaikutus porojen teurasmääriin on huomattava.

Poronhoitoalueen karhukannan arviointiin ja metsästyksen onnistumiseen liittyy erityisen paljon epävarmuustekijöitä ja muutokset vuosien välillä voivat olla suuria. Karhun suojelutaso on Suomessa suotuisa ja mahdollistaa poronhoitoalueen karhukannan pienentämisen. Tästä johtuen poronhoitoalueen kiintiöt tulee asettaa riittävän suuriksi siten, että kiintiöiden täyttyminen ei vaikeuta karhukannan koon kontrollointia. Tämä on välttämätöntä porotalouden taloudellisten toimintaedellytysten palauttamiseksi.

On tarkoituksenmukaista, että vahinkoperusteisille luvulle ei aseteta kiintiötä, kuten asetuksessa esitetäänkin. Kuten muistiossa todetaan, vahinkoperusteisia lupia tulee voida myöntää aina kriteerien täytyessä. Poronhoidon edellytysten palauttamisen kannalta poikkeuslupien myöntämisen mahdollisuus on tärkeää. Vahinkomäärien vähentämisen kannalta keskeistä olisi siirtyä vahinkoperusteisissa luvissa ennakoivaan poistoon.

Karhun suurin saalistuspaine ajoittuu keväälle ja alkukesään. Vastasyntyneistä vasoista ei jää karhun jäljiltä mitään löydettävää. Lisäksi karhua paetessaan vaatimet luovat usein vasansa, mitä ei nykytulkinnalla ole katsottu petovahingoksi. Lumien sulettua jälkiä vahingoista on käytännössä lähes mahdotonta löytää. Karhun asettuminen kevättokan lähistölle tulisi olla riittävä peruste vahinkoperusteisen luvan myöntämiselle. Luontodirektiivi ei edellytä merkittävien vahinkojen syntymisen odottelua vaan mahdollistaa myös perustellun ennakkoinnin. Karhun osalta on selvää, että perusteet ennalta ehkäistä erityisen suuria vahinkoja ovat olemassa, mikäli karhu liikkuu kevättokassa.

Viime vuosina poronhoitoalueen karhukiintiöt ovat täyttyneet hyvissä ajoin ennen metsästyskauden päättymistä. Luonnoksessa esitetään kiintiöksi itäiselle poronhoitoalueelle 50 karhua ja läntiselle poronhoitoalueelle 15 karhua. Karhukanta on poronhoitoalueella vahvistunut ja karhuilla on isoja pentueita, mikä on tullut selväksi myös vuoden 2015 karhunmetsästyksessä. Esitetyt kiintiöt ovat edelleen riittämättömät.

Poronhoitajien oikeusturvan ja omaisuuden suojan vuoksi karhun metsästyskiintiö on mitoitettava niin, että karhukantaa saadaan pienennettyä. Valtion talousarvioon varatut petovahinkojen korvausmäärärahat ovat olleet usean vuoden ajan selvästi alimitoitettut. Vuoden 2016 vahinkojen osalta määrärahaa on korotettu, mutta korotukseen ei riitä vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen. Tämä johtuu sekä poron arvonnoususta että uudelleen kasvuun kääntyneistä vahinkomääristä. Lisäksi korotettujen korvausten (ns. Lex Halla) piiriin on nousemassa jälleen uusi paliskunta. Jo ensimmäisen vuosipuolikkaan jälkeen on yksiselitteisen selvää, että korvausmääräraha on jälleen riittämätön tänä vuonna sattuvien porovahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen.

Vuonna 2015 sattuneiden petovahinkojen korvauksista saatiin hiljattain toimitettua vahingonkäräjille puolet. Toisen puolikkaan maksu on edellisvuosien tapaan kiinni poliittisesta tahdosta asian hoidossa. Valtion ensimmäisessä tai toisessa lisätalousarvioesityksessä lisärahaa petokorvauksiin ei ministeriön taholta esitetty.

Kuluvana vuonna petovahinkomäärät ovat jälleen kasvussa. **Jo nyt on erinomaisen hyvin tiedossa, että tälle vuodelle varattu määräraha ei tule riittämään korvausten täysimääräiseen maksuun ensi keväänä.** Ahma-asetus on kuitenkin edelleen antamatta, eikä muiden petojen poikkeuslupaperusteita ole kehitetty nopeamman toiminnan mahdollistavaan suuntaan. Vahinkoja on edelleen keräiltävä ja odoteltava tapahtuvaksi ennen kuin poistoluvan saaminen on mahdollista. Suomeksi sanottuna tämä tarkoittaa, että vahinkoja edellytetään täysin tietoisesti syntyvän enemmän kuin niitä on budjetin mukaan varaa korvata. Sopii kysyä, kuka tilanteesta kantaa vastuun, mikäli korvausrahaa ei lisäbudjetinkaan kautta saada.

Paliskuntain yhdistyksen hallitus keskusteli kokouksessaan 5.6.2016 metsästyskauden 2016–2017 poronhoitoalueen karhukiintiöstä. Karhun aiheuttamat vahingot ovat molemmilla alueilla vahvassa kasvussa. Edellä todetun perusteella esitämme kiintiöksi itäiselle poronhoitoalueelle 60 karhua ja läntiselle 25 karhua.

Yhdistys vaatii poronhoitoalueen petokantojen kontrollin välitöntä tehostamista siten, että korvauksiin varatut määrärahat riittävät vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen vahingonkäräjille. Pidemmällä tähtäimellä tavoitteeksi on asetettava poronhoidon toimintaedellytysten palauttaminen petokantoja pienentämällä.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ao